

องค์ความรู้ ภาษา-วัฒนธรรม โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

หมู่เกาะกาลาปาโกส

หมู่เกาะกาลาปาโกส (Galápagos Islands) เคยเป็นหมู่เกาะโดดเดี่ยวและไม่ได้รับความสนใจ แต่ด้วยความหลากหลายทางธรรมชาติวิทยาของสัตว์การุณาสกได้ประกาศให้หมู่เกาะแห่งนี้เป็นแหล่งมรดกโลก ซึ่งสาธารณกรมประวัติศาสตร์สากลอเมริกา เดิม ๓ อักษร E-G ฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายถึงหมู่เกาะนี้ไว้ซึ่งพอสรุปความได้ว่า หมู่เกาะกาลาปาโกสเป็นหมู่เกาะภูเขาไฟในมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศเอกวาดอร์ที่ตั้งอยู่ห่างจากชายฝั่งตะวันตกของทวีปอเมริกาใต้ประมาณ ๑,๐๐๐ กิโลเมตร มีชื่อทางการว่า หมู่เกาะโกลอน ประกอบด้วยเกาะสำคัญ ๙ เกาะ และเกาะเล็ก ๆ อีกมากกว่า ๕๐ เกาะ หมู่เกาะนี้ตั้งอยู่ห่างจากเมืองซานฟรานซิสโกประมาณ ๑,๐๐๐ กิโลเมตร หมู่เกาะนี้เคยอยู่ภายใต้การปกครองของสเปนตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ จนกระทั่งในปี ๑๘๖๕ สเปนได้ประกาศเอกราชและหมู่เกาะกาลาปาโกสก็ตกเป็นของเอกวาดอร์ หมู่เกาะกาลาปาโกสมีแต่ช้างจำนวนมากจนนักสำรวจชาวสเปนให้ชื่อหมู่เกาะเป็นภาษาสเปนว่า galápagos ซึ่งแปลว่า เต่า หมู่เกาะนี้ได้รับการค้นพบใน ค.ศ. ๑๕๓๕ โดยโตมัส เด เบร์ลิงกา บิชอปแห่งปานามา ซึ่งรายงานไปยังกษัตริย์สเปน แต่ไม่ได้รับความสนใจ

เนื่องจากเป็นหมู่เกาะที่อยู่โดดเดี่ยว และไม่มีผู้อยู่อาศัย ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ กัปตันเจมส์ คอลเนตต์ แห่งราชนาวีอังกฤษได้ก่อตั้งอุตสาหกรรมล่าวาฬและแมวน้ำ จึงทำให้ตลอดคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เรือล่าวาฬใช้หมู่เกาะแห่งนี้เป็นแหล่งพักพิง ใช้น้ำเป็นเสบียง และซื้ออาหาร แลกเปลี่ยนขนแมวน้ำ จนกระทั่ง ค.ศ. ๑๘๓๒ หมู่เกาะกาลาปาโกสถูกรวมเข้ากับประเทศเอกวาดอร์ หลังจากนั้น ชาลส์ ดาร์วิน นักธรรมชาติวิทยาชาวอังกฤษได้เดินทางเพื่อศึกษาชีวิตสัตว์พบว่าเต่าชนิดอื่นแต่ละหมู่เกาะเป็นเต่าต่างชนิดกัน จำนวนครึ่งหนึ่งของนกและต้นไม้ชนิดปลากว่า ๑ ใน ๓ ของปลาทั้งหมดตามชายฝั่ง และสัตว์สี่ขาค้นพบเกือบทั้งหมด ล้วนเป็นชนิดที่ไม่พบในส่วนอื่นของโลก ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้ดาร์วินกล่าวสรุปไว้ในผลงานของเขา ชื่อ On the Origin of Species by Means of Natural Selection ว่า เพื่อความอยู่รอดสิ่งมีชีวิตทั้งหลายต้องมีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ใน ค.ศ. ๑๘๘๘ องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้หมู่เกาะทั้งหมดเป็นแหล่งมรดกโลก และ ค.ศ. ๒๐๐๐ รัฐบาลเอกวาดอร์ประกาศห้ามการตั้งถิ่นฐานในทุกเกาะ และควบคุมการท่องเที่ยวและการประมง รวมทั้งห้ามนำต้นไม้และนกเกาะเข้าไปเพื่อรักษาระบบนิเวศ.

พจนาน ไชยเดช